

LAKIALOITE 37/2005 vp

Laki nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jolla biodiesel vapautettaisiin valmisteverosta myös siinä tapauksessa, että se luovutetaan käytettäväksi dieselmootoreissa.

Ehdotettu lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan sen jälkeen, kun eduskunta on sen hyväksynyt.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja lainsäädäntö

Biodiesel on laadultaan dieselöljyä vastaavaa metyyliesteriä, joka tuotetaan kasvi- tai eläinöljystä tai -rasvasta käytettäväksi biopolttoaineena.

Liikenteen biopolttoaineiden ja muiden uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/30/EY mukaisesti asteittain kasvavan osuuden kaikesta jäsenvaltioissa myytävästä bensiinistä ja dieselöljystä on oltava biopolttoainetta. Tavoitteen viitearvo on 2 prosenttia laskettuna energiasisällön perusteella kaikes-ta joulukuun 31 päivänä 2005 markkinoille saatetusta liikennekäyttöön tarkoitettusta bensiinis-

tä ja dieselöljystä. Vuodelle 2010 viitearvo on 5,75 prosenttia. Viitearvo muuttuu seuraavasti:

Vuosi	%
2005	2,00
2006	2,75
2007	3,50
2008	4,25
2009	5,00
2010	5,75

Biopolttoaineita voidaan asettaa saataville joko puhtaina biopolttoaineina tai fossiilisiin polttoaineisiin sekoitettuina.

Direktiivillä on tarkoitus edistää muun muassa biopolttoaineiden käyttöä dieselöljyn korvaamiseksi liikenteessä. Tällä pyritään omalta osaltaan edistämään muun muassa seuraavien tavoit-

teiden saavuttamista: ilmastomuutosta koskevien sitoumusten noudattaminen, ympäristöystävällinen huoltovarmuus ja uusiutuvien energialähteiden käytön edistäminen. Verokannustimet on mainittu direktiivissä yhtenä keinona, jolla voidaan edistää biopolttoaineiden käyttöä kasvattamalla eroja fossiilisten polttoaineiden tuotantokustannuksiin.

Jotta Suomessa päästäisiin direktiivin suositukseen, pitäisi vuonna 2005 dieselöljystä 45 000 tonnia olla biodieseliä. Kuluvana vuonna biodieselin valmistuksessa arvioidaan päästävän noin 50 tonniin.

European Biodiesel Board (EBB) arvioi kuluvan vuoden Euroopan biodieseltuotannon 2 246 000 tonniksi. Määrä jakaantuu seuraavasti:

	tonnia
Saksa	1 088 000
Ranska	502 000
Italia	419 000
Itävalta	100 000
Espanja	70 000
Tanska	44 000
Britannia	15 000
Ruotsi	8 000

Saksassa, Itävallassa ja Ruotsissa biodiesel on valmisteverotonta sekä dieselmoottoreissa käytettynä että lämmityksessä. Ranskassa ja Italiassa se on valmisteverotonta kiintiön puitteissa. Britanniassa käyttöä tuetaan veronalennuksilla.

Saksassa biodieseliä on kaupan sekä fossiiliseen dieselöljyyn sekoitettuna että puhtaana biodieselinä. Ranskassa biodiesel myydään yksinomaan dieselöljyyn sekoitettuna. Kun sekoitettu määrä on enintään 5 prosenttia, biodieselin komponenttia ei tarvitse ilmoittaa.

Suomessa dieselmoottorikäyttöön tulevan biodieselin valmisteverotuksessa on kuljetta vastavirtaan. Laskettuna energiasisällön perusteella siitä kannetaan yli 15 prosenttia korkeampi valmistevero kuin fossiilisesta dieselöljystä.

Työkoneissa käytettynä ja lämmityksessä biodiesel on verotonta.

2. Ehdotukset

2.1. Taustaa

Jos biodiesel kokonaisuudessaan valmistettaisiin rypsiöljystä, direktiivin viitearvo vuodelle 2005 edellyttäisi 100 000 hehtaarin lisäystä rypsin viljelyalaan. Realistiset tuotantomahdollisuudet arvioidaan vajaan 10 000 tonniksi vuodessa, mikä puolestaan edellyttäisi rypsin viljelyä kesantopelloilla sekä suurkeittiöiden ja elintarviketeollisuuden käytettyjen kasviöljyjen ja -rasvojen nykyistä tehokkaampaa keräilyä.

Käytettyjen paistoöljyjen lisäksi elintarviketeollisuudesta jää entistä enemmän eläinperäistä ylijäämää rasvaa, jonka hävittämiselle ei monesti ole vaihtoehtoja. Ongelmaa on osaltaan lisäämässä nykyinen ravitsemuksen trendi, joka suosii entistä vähärasvaisempia elintarvikkeita. Jalostamista biodieseliksi voidaan pitää perusteltuna.

Biodiesel soveltuu sekä sellaisenaan että fossiiliseen dieselöljyyn sekoitettuna lähes ympäri vuotiseen ajoneuvokäyttöön. Rajoituksia asettavat kylmät olosuhteet, jolloin sitä suositellaan käytettäväksi dieselöljyyn sekoitettuna. Kovimilla pakkasilla se on vaihdettava dieselöljyyn. Biodieselin hiilidioksidipäästöt ovat noin neljä viidesosaa dieselöljyn päästöistä. Päästöt ovat rikittäviä. Hiukkaspäästöissä ja savutuksessa biodieselillä on etu puolellaan kylmä- ja joutokäyntiä lukuun ottamatta. Typen oksideja syntyy vähän enemmän kuin dieselöljyä käytettäessä. Biodieselin pitkäaikainen varastointi (kaksi vuotta tai enemmän) ei ole suositeltavaa.

Biodieselin kotitarvevalmistus soveltuu rehuntuotannon sivutuotteena maitotilojen ohella tiloille, joiden läheisyydessä on maitotiloja. Öljysiemeniä puristettaessa syntyvä öljykakku lisää alueellista rehuomavaraisuutta ja olisi siten omiaan monimuotoistamaan alueensa maataloutta. Biodieselin kotitarvevalmistus täyttäisi osaltaan myös yritystoiminnan edellytykset. Rypsin siemenen hinta on noin 200 euroa tonnill-

ta. Jos siemenistä poistetaan öljy (30 prosenttia), jäljelle jäävän rouheen hinta on noin 250 euroa tonnilta. Tilalla puristetulle öljylle on vaikea löytää markkinoita, jolloin se olisi edullista biodieselin raaka-ainetta.

Maatilalla on usein jopa kolme säiliötä öljytuotteille. Yksi kevyelle polttoöljylle, joka soveltuu teknisten ominaisuuksiensa vuoksi vain lämmitykseen. Työkoneita varten on oltava moottoripolttoöljyä, joka on 10—15 prosenttia lämmityspolttoöljyä kalliimpaa. Kuljetuksissa ajoneuvoissa ja työkoneissa on käytettävä dieselöljyä.

Suomessa on useita maatila- ja muita yrittäjiä, jotka suunnittelevat biodieselin valmistusta kotitarvekäyttöön. Biodieseliä voidaan käyttää tilan työkoneiden ja lämmityksen ohella myös dieselajoneuvojen polttoaineena. Tarkoitukseen sopivia laitteita on saatavana kohtuulliseen hintaan. Laitteita on viime aikoina toimitettu ja tilattu maataloille parikymmentä kappaletta. Laatukriteerinä direktiivissä viitataan Euroopan standardoimiskomitean standardiin EN 14214:2003 rasvahappojen metyyliesteristä (FAME). Standardin laatu on kotitarvevalmistuksessa saavutettavissa.

2.2. Nykyinen lainsäädäntö

Biodiesel, joka luovutetaan käytettäväksi polttoaineena dieselmoottoreissa, katsotaan nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetuksi valmisteverolliseksi dieselöljyksi. Rikittömällä dieselöljyllä tarkoitetaan sanotun lain 2 §:n 1 momentin 8 kohdassa tullitariffin nimikkeeseen 27.10 kuuluvaa dieselöljyä, jonka rikkipitoisuus on enintään 10 milligrammaa kiloa kohden. Dieselöljyn peruslaadun valmistevero on 34,59 snt/l ja rikittömän laadun vero 31,94 snt/l. Koska biodiesel ei kuulu sanottuun tullitariffin nimikkeeseen, siitä on suoritettava dieselöljyn peruslaadun valmistevero.

Käytännössä kaikki maassamme käytettävä fossiilinen dieselöljy on lievemmin verotettua "rikittömää" laatua. Vaikka biodiesel ei sisällä lainkaan rikkiä, se ei pääse osalliseksi "rikittömän" dieselöljyn alemmasta valmisteverosta.

Valmisteverossa ero fossiilisen dieselöljyn hyväksi on 8,3 prosenttia. Laskettuna energiasisällön perusteella biodieseliä rangaistaan yli 16—17 prosenttia fossiilisen dieselöljyn valmisteveroa korkeammalla verolla.

2.3. Ehdotettu muutos

On odotettavissa, että biodieselin kotitarvevalmistuksen suosio tulee lisääntymään nykyisestä, minkä seurauksena monista maatila- ja muista kotitarveyrittäjistä tulisi valmisteverovelvollisia.

Rypsiöljypohjaisen biodieselin tuotantopotentiaali arvioidaan vajaaksi 10 000 tonniksi vuodessa. Tämä edellyttäisi sitä, että puolet vuositain kesannoitavasta peltoalasta (30 000 ha) käytettäisiin rypsin viljelyyn ja näin tuotettu öljy biodieselin raaka-aineeksi. Käytetyistä paistöljyistä saatavan biodieselin määrä arvioidaan 2 000 tonniksi, minkä kerääminen puolestaan edellyttäisi nykyisen keräilyorganisaation tehostamista. Tuotettavasta biodieselistä kannettavilla valmisteveroilla voitaisiin tuskin kattaa lisääntyvät veronkantokustannukset.

Biodieselin kotitarvevalmistuksen edistämiseksi ehdotetaan, että kasvi- ja eläinrasvojen ja -öljyjen metyyliesterit vapautettaisiin nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta. Muutoksen uskotaan luovan lisäedellytyksiä maaseudun elinkeinotoiminnan virkistymiselle. Muutoksella on myös positiivisia työllisyysvaikutuksia. Biodiesel korvaisi vastaavan määrän fossiilisia polttoaineita, mikä osaltaan vähentäisi riippuvuutta tuontienergiasta.

Muutos edellyttää ajoneuvoverosta 30.12.2003 annetun lain (1281/2003) muuttamista vastaavasti.

3. Esityksen valtiontaloudelliset vaikutukset

Esityksen välittömät valtiontaloudelliset vaikutukset arvioidaan vähäisiksi. Vuonna 2005 valtion polttoaineverotulojen vähennys arvioidaan 1 miljoonaksi euroksi ja vuodesta 2006 eteenpäin 2 miljoonaksi euroksi.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1472/1994) 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 901/1995, 1259/1996, 921/1997, 1169/2002 ja 394/2004, uusi 4 momentti seuraavasti:

2 §	vuodessa, vapautetaan polttoaineiden valmisteverotuksesta kokonaan.
_____	_____
FAME- ja RME-biodieselin tuottajat, joiden vuotuinen tuotantomäärä jää alle 100 000 litran	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .
_____	_____

Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 2005

Antti Kaikkonen /kesk